दुःखादेरागमापायित्वादपिनशोकादिकंकर्तव्यमित्याह पुनरिति॥४६॥सर्वंपुरुषमात्रं॥४७॥षट्मनसासहश्रोत्रादीनिपंचस्रवतेस्वार्थाद्भ्रश्यति ततोविषयसेवनात्॥४८॥तनुःशरीरमभिव्यक्तिस्थानंकाष्ठंतत्ररुद्धोनभिव्यक्तःशिखीअग्निस्तथायंराजाधर्मेणरुद्धः तनुनासूक्ष्मेणधर्मेणवारुद्धः ॥४९॥ उद्विग्नंभीतंचलितंच अनुद्विग्नमभयमचलंचपदंपदनीयंप्राप्यंब्रह्म॥५०॥ तत्प्राप्तिसाधनान्येवाह नान्यत्रेति विद्याध्ययनजा तपःस्वधर्माचरणं त्वंतुलोभीतत्पदंप्राप्तुमनर्हइतिभावः शांतिकल्याणं॥५१॥ बुध्याआत्मज्ञानेनभयंसंसारं विंदतेमहत्सद्गुरुशास्त्रादिकंलभते ततोगुरुशुश्रूषयाज्ञानंग्रंथजं योगेनसर्वचित्तवृत्तिनिरो

पुनर्नरोम्रियतेजायतेचपुनर्नरोहीयतेवर्द्धतेच॥ पुनर्नरोयाचतिवाच्यतेचपुनर्नरःशोचतिशोच्यतेच ॥४६॥ सुखंचदुःखंचभवाभवौचलाभालाभौमरणंजीवितंच॥ पर्यायशःसर्वमेतेस्पृशंतितस्माद्धीरोनचहृष्येन्नशोचेत् ॥४७॥ चलानिहीमानिषडिंद्रियाणितेषांयद्यद्वर्द्धतेयत्रयत्र॥ ततस्ततःस्रवतेबुद्धिरस्यछिद्रोदकुंभादिवनित्यमंभः॥४८॥ धृतराष्ट्रउवाच तनुरुद्धःशिखीराजामिथ्योपचरितोमया ॥ मंदानांममपुत्राणांयुद्धेनांतंकरिष्यति ॥४९॥ नित्योद्विग्नमिदंसर्वंनित्योद्विग्नमिदंमनः॥ यत्तत्पदमनुद्विग्नंतन्मेवदमहामते ॥५०॥ विदुरउवाच नान्यत्रविद्यातपसोर्नान्यत्रेंद्रियनिग्रहात्॥ नान्यत्रलोभसंत्यागाच्छांतिंपश्यामितेऽनघ॥५१॥ बुद्ध्याभयंप्रणुदतितपसाविंदतेमहत्॥ गुरुशुश्रूषयाज्ञानंशांतियोगेनविंदति ॥५२॥ अनाश्रितादानपुण्यंवेदपुण्यमनाश्रिताः॥ रागद्वेषविनिर्मुक्ताविचरंतीहमोक्षिणः॥५३॥ स्वधीतस्यसुयुद्धस्यसुकृतस्यचकर्मणः ॥ तपसश्चसुतप्तस्यतस्यांतेसुखमेधते ॥५४॥ स्वास्तीर्णानिशयनानिप्रपन्नानवैभिन्नाजातुनिद्रांलभंते॥ नस्त्रीषुराजन्रतिमाप्नुवंतिनमागधैःस्तूयमानानसूतैः॥५५॥ नवैभिन्नाजातुचरंतिधर्मंनवैसुखंप्राप्नुवंतीहभिन्नाः॥ नवैभिन्नागौरवंप्राप्नुवंतिनवैभिन्नाःप्रशमंरोचयंति॥५६॥ नवैतेषांस्वदतेपथ्यमुक्तंयोगक्षेमंकल्पतेनैवतेषां ॥ भिन्नानांवैमनुजेंद्रपरायणंनविद्यतेकिंचिदन्यद्विनाशात्॥५७॥ संपन्नंगोषुसंभाव्यंसंभाव्यंब्राह्मणेतपः॥ संभाव्यंचापलंस्त्रीषुसंभाव्यंज्ञातितोभयं॥५८॥

धेनशांतिं॥५२॥शांतिप्राप्तौसर्वंतुच्छमित्याह अनाश्रिताइति दानजंपुण्यंतत्फलंस्वर्गादीत्यर्थः अनाश्रिताःनाश्रयंतेतुच्छत्वात्तस्य॥५३॥तस्यांतेस्वधीतादीनांकर्मणामंतेनाशेसुखंपरमानंदंविंदते जगत्कारणदर्शनादेवसकलकर्मनाशेसतिअकारणंशुद्धंप्राप्नोतीत्यर्थः क्षीयंतेचास्यकर्माणितस्मिन्दृष्टेपरावरे परोहिरण्यगर्भोऽवरोनीचोयस्मात्कारणात्तस्मिन्दृष्टेसति ॥५४॥ तदन्यद्दुःखरूपमेवेत्याह स्वास्तीर्णानीति भिन्नाःभेददृष्टिमंतः द्वितीयाद्वैभयंभवतीतिश्रूतेरद्वैततत्वातप्रच्युताइत्यर्थः पक्षेभिन्नाःज्ञातिभेदवंतः॥५५॥ प्रशमंअक्रोधं॥५६॥योगःअलब्धलाभः क्षेमंलब्धपरिपालनं तदुभयंनकल्पतेनयुज्यते॥५७॥तदेवाह संपन्नमिति संपन्नंक्षीरादिसंपत्तिः॥५८॥

Digitized by Google